

ŞANTİYEDE KADIN

Derleyen: **Ruhşen KARDAŞ**

Selma EROĞLU' nun bir sunumundan özetlenmiştir.

Mühendislik çalışma yaşamında erkek işi olarak nitelenen mesleklerden biri... Bu yüzden ilk olarak iş ilanlarındaki ayrımcılık çıkıyor karşımıza. Doğrudan 'bay' eleman aranıyor veya dolaylı olarak 'askerliğini yapmış' eleman aranıyor ilanlarıyla karşılaşıyoruz, sıklıkla... Yine de inatla o işlere başvuruyoruz; ancak ne aranıyoruz ne de özgeçmişimiz değerlendirmeye alınıyor. Mezuniyetten sonra fabrikada çalışma hevesiyle bir firmaya başvurmuştum, ama kadın olduğum için var-diya sistemine dayanamaya-cağımı, gecenin bir yarısı benim güvenliğimi sağlayamayacaklarını düşündükleri için kibarca reddedilmiştim.

Bir şekilde iş ilanı engelini aşım, iş görüşmesine çağırıldığında ise; "Neden

mühendis oldunuz? Fiziksel işleri becerebilir misiniz? Satış ve pazarlamayı düşünür müsünüz? Evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı düşünüyor musunuz?" gibi pek çok soruyla karşılaştım. Aslında mesleğe dair sorular sorsa da bir şeyler bildiğimi anlatsam istiyorsunuz ama maalesef konuşmanın yönünü siz belirleyemiyorsunuz...

Tüm bu engelleri aşım çalışma yaşamına dahil olduğunuzda da sorunlar bitmiyor... Genelde kadın eleman geçici personel gibi görülüyor ve mesleki eğitimlerden yararlanamıyor. Terfi etme konusunda da öncelik erkeklere veriliyor. İlk işimde benden daha az bilgisi olan erkek meslektaşımın yarısı kadar maaş aldığımı öğrendiğimde kendimi kötü hissetmişim. Hemen patrona koşup ma-

aşıma zam istemişim, o da onun statüsünün farklı olduğunu söylemişti. Sonrasında hemen iş aramaya başladığımı hatırlıyorum.

İşyerlerinde özellikle kadınlar cinsel tacize, yıldırmaya daha çok maruz kalıyor. Kadın olduğum için not tutma, telefonlara bakma, hatta çay getirip ikram etme gibi konular senden bekleniyor. İş yaşamı dışındaki ev işleri, çocuk ve yaşlı bakımı gibi hizmetleri de evde üstlendiğimizden yeterince dinlenemiyoruz.

İş yerinde sıklıkla yaşadığım sorunların başında önyargılar var. "Çok gençsiniz, inisiyatif alabilir misiniz? Kadınlar genelde duygusaldır objektif olabilir misiniz? Hiç sahaya çıktınız mı? Erkek işçileri yönetebilir misiniz?" gibi sorularla gittiğim, her şantiyede karşılaştım. Bu ön

yargıları yıkmak için, her seferinde kendimi ispat etmek ve erkek meslektaşlarımdan 2 kat fazla çalışmak zorunda kaldım.

Şantiyelerin özgül koşulları da kadınlara göre düzenlenmiyor. Mesela bedeninize uygun kişisel güvenlik ekipmanı bulamazsınız. 38 numara şantiye ayakkabısı için 4 ay beklediğim oluyor. Şimdi şöyle bir prensip geliştirdim, şantiyeden ayrılırken kişisel güvenlik ekipmanımı da yanımda götürüyorum. Çoğu şantiyede kadınlar tuvaleti olmaz veya çok uzaktadır. Var olan tuvaletlerde ise temizlik maddeleri bulunmaz, erkekler girmesin diye kilitlenir, anahtarla gezersiniz. Anahtar almayı her seferinde unuttur kapıdan geri dönerim. Şantiye ofisleri, yemekhane çok tozlu ve soğuktur, sık sık hasta olursunuz. Hastalık izni alınca da kötü eleman olursunuz. Anne iseniz çocuğunuzu veya bebeğinizi işe getirme şansınız yoktur. O şantiyede çok fazla kadın çalışsa da çocuk bakım hizmeti diye bir hizmet verilmez.

Şantiyelerde; erkek erkeğe yapılan muhabbetleri ve küfürlü konuşmayı engelleniz nedeniyle fazlaca sevilmezsiniz. Sık sık 'ben olsam şantiyede kadın mühendis çalıştırmam' cümlesini duyarsınız. Sürekli 'bir kek yapıp getirmediğiniz' esprileri ile karşılaşılırsınız. Genelde pantolon giyersiniz, etek giydiğinizde özel bir durum olup olmadığı sıkça sorulur. Öğle yemeği vaktinde işçi koridorlarından geçemezsiniz, sürekli bir çift göz sizi izler. Kafanızı önünüze eğip geçmeye çalışırsınız. Bir keresinde iş başvurusu için gelen bir arkadaşla görüşmemiz olumlu geçmesine rağmen, ertesi gün arayıp işe gelemeyeceğini söylemişti. Ben de herhalde başka bir iş

buldu diye düşünüp çok ısrar etmemiştim. Bir zaman sonra başka bir yerde karşılaştığımızda anlattı. İş görüşmesi ertesinde çıkarken erkek işçilerin sözlü ve fiziki tacizine maruz kalmış ve böyle bir ortamda çalışamayacağına karar vermiş...

Şantiyede çalışırken, yaptığınız her hatanın belirgin bir şekilde görüleceği kadar göz önünde oluyorsunuz. Yaptığınız hatalardan genellemeye gidilir ve 'kadın mühendisler böyledir işte' denilir. Sizden önce bir kadın mühendis firmayı zor durumda bırakmışsa, genel olarak kadın mühendislerle çalışılmaz. Eğer eşinizle birlikte çalışıyorsanız, işten çıkarılmada gözden çıkarılan ilk siz olursunuz...

Anıtkabir şantiyesinin başmühendisi Sabiha Rifat Gürayman